Wat is het effect van docenten mét NT2-expertise op de Nederlandse taalvaardigheid van NT2-studenten in het mbo, vergeleken met dat van NT1-docenten zonder specifieke NT2-expertise?

Beantwoord door Petra Poelmans

7 juli 2024

KR. 2130

Kort antwoord

Er is geen onderzoek gedaan naar het verschil in resultaten op prestaties van leerlingen wanneer deze begeleid worden door docenten met NT1 expertise versus docenten met NT2 expertise. Omdat de werkzaamheden van NT1 en NT2-docenten sterk verschillen, lijkt het aannemelijk dat specifieke expertise voor lesgeven aan NT2-leerlingen bevorderlijk is voor hun taalverwerving.

Antwoord

Toelichting antwoord

In het algemeen geldt dat studenten en leerlingen grotere vorderingen maken wanneer de docent gekwalificeerd is, oftewel een opleiding heeft gevolgd (Vorhaus et al., 2011, Yin et al, 2022). Docenten moeten naast over generieke vaardigheden in het lesgeven ook over goede vakdidactische kennis en vaardigheden beschikken. Bij generieke lesvaardigheden kun je denken aan klassenmanagement en het geven van feedback. Vakdidactische vaardigheden en kennis zijn voor elk vak specifiek. Ze behelzen de kennis en vaardigheid om vakinhoud over te brengen. Je kunt hier denken aan de vaardigheid om leerders te leren lezen binnen het talenonderwijs en aan de vaardigheid om leerlingen op een goede manier sommen te laten oplossen bij wiskunde.

Kijken we naar de vakkennis en naar de bijbehorende didactiek die horen bij het vak Nederlands en dan zien we dat die sterk verschillen van de vakkennis en didactiek die horen bij het tweedetaalonderwijs.

Het onderwijs van docenten Nederlands in het mbo richt zich op het schoolse- en vakgericht taalgebruik. Het gaat dan bijvoorbeeld over het aanleren van vakjargon, schooltaalwoorden, het lezen en schrijven van (vak)teksten. Het vak Nederlands is gericht op het aanleren van taalstrategieën zoals bijvoorbeeld het leggen van verbanden en het kunnen scheiden van hoofd- en bijzaken (mbo-raad, 2021). Docenten Nederlands werken veelal aan hogere-orde vaardigheden.

Het onderwijs van NT2-docenten, of docenten met NT2-expertise, richt zich op studenten die het Nederlands niet als moedertaal hebben verworven. Deze studenten moeten, naast werken aan inhoud en vaardigheden van de gekozen opleiding in het mbo, ook (verder) werken aan hun Nederlandse taalvaardigheid. In de lessen moet daardoor naast werken aan hogere orde vaardigheden ook gewerkt worden aan lagere orde- vaardigheden. Zo moet er bijvoorbeeld gewerkt worden aan spreeksnelheid (Welie, 2022) een typische uitdaging voor NT2-leerders. Afhankelijk van het taalniveau van de leerders werkt de docent met de leerders aan bijvoorbeeld de klanken van het Nederlands en woordvorming en zinsbouw in het Nederlands.

In welke mate er aan hogere of lagere taalvaardigheden wordt gewerkt tijdens de lessen is afhankelijk van het taalniveau van de studenten. Hoe hoger het taalniveau hoe meer ruimte ontstaat om aan hogere taalvaardigheden te werken. Waar nog aan lagere-orde taalvaardigheid gewerkt moet worden is er geen ruimte om aan hogere orde vaardigheden te werken (Perfetti & Hart, 2001).

Dit alles impliceert dat de NT2-docent voldoende kennis moet hebben over de lagere-orde vaardigheden, het Nederlands en het taalverwervingsproces. Alleen dan kunnen ze de leerders goed begeleiden.

Wat maakt lesgeven aan NT2-leerders nog meer anders?

Welie (2023) onderscheidt, naast het vakdidactische aspect, nog enkele andere factoren waarin lesgeven aan NT1 en NT2-leerders verschilt:

- Werken zonder steuntaal: er is binnen de NT2-klas niet altijd een gemeenschappelijke taal tussen docent en de leerders
- Omgaan talige diversiteit in de klas: in een Nt2-klas delen ook de leerders vaak niet een gemeenschappelijke taal
- Bevorderen van buitenschools leren: NT2-leerlingen moeten concreet gestimuleerd worden om de taal die ze aan het leren zijn te gebruiken in de dagelijkse praktijk. Dit terwijl die dagelijkse praktijk al verwacht dat er sprake is van enige talige zelfredzaamheid.

Conclusie

Onderzoek maakt duidelijk dat het hebben van vakinhoudelijke en -didactische expertise een positief effect heeft op de voortgang van het leerproces. Er is geen onderzoek dat specifiek kijkt naar het effect van de inzet van NT2-expertise in vergelijking met de inzet van NT1-expertise op het taalvaardigheidsproces van de leerders. Maar het verschil in focus tussen wat er nodig is in een NT1 en NT2 klas maakt echter aannemelijk dat het kunnen inzetten van specifieke kennis over lagere-orde vaardigheden en het taalverweringsproces bevorderlijk zal zijn voor het verwervingsproces van de taalleerders.

Geraadpleegde bronnen

Perfetti, C.A., & Hart, L. (2001). *The lexical bases of comprehension skill. In D. Gorfien (Ed.), On the consequences of meaning selection* (pp. 67-86). American Psychological Association.

Platform Taal in mbo. (2021). [rapport mbo-raad]. *Handreiking taalbeleid in het mbo.*

Vorhaus, J., Litster, J., Frearson, M. & Johnson, S. (2011). *Research Paper Number 61: Review of Research and Evaluation on Improving Adult Literacy and Numeracy Skills. London: BIS: Department for Business, Innovation and Skills.*

Welie, C. (2022). Spreken. In F. Kuiken & S. Andringa (red.), *Handboek Nederlands als tweede taal in het volwassenenonderwijs* (pp. 155-188). Coutinho.

Welie, C. (2023). Docent NT2, een vak apart. *Tijdschrift LES*, 228, 4-9

Yin, M., Cronen, S., Condelli, L., & Ogut, B. (2021). Teacher effectiveness in adult education: The relationship between teacher characteristics and student test gains and transitions into postsecondary education. Adult Education Quarterly.

Meer weten?

Kennisrotonde. (2022).Is voor tweede taalleerders op NT2 gebaseerd onderwijs in Entree en mbo 2 2 effectiever voor de ontwikkeling van hun taalvaardigheid en studiesucces in vervolgopleidingen in het mbo dan (regulier) NT1 onderwijs?

Over deze vraag

Opgesteld door:	Petra Poelmans
Vraagsteller:	beleidsmedewerker mbo
Onderwijssector:	mbo
Trefwoorden:	NT2-expertise, lagere-orde vaardigheden, taalverwerving, mbo
Referentie:	Kennisrotonde. (2024) *Wat is het effect van docenten mét NT2-expertise op de Nederlandse taalvaardigheid van NT2-studenten in het mbo, vergeleken met dat van NT1-docenten zonder specifieke NT2-expertise?* (KR. 2130)

Dit antwoord is gepubliceerd op Kennisrotonde.nl. De Kennisrotonde is samen met NCO en Onderwijskennis een dienst van het NRO.